

POSTANOWIENIE

Dnia 6 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa E. M.

przeciwko Kuratorium Oświaty w Łodzi

o odszkodowanie z tytułu naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu,

odprawę pieniężną, odszkodowanie z tytułu rozwiązania umowy o pracę bez

wypowiedzenia z winy pracodawcy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 6 sierpnia 2024 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy

i Ubezpieczeń Spółecznych w Łodzi

z dnia 25 maja 2023 r., sygn. akt VIII Pa 14/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Spółecznych wyrokiem z 25 maja 2023 r., VIII Pa 14/23, po ponownym rozpoznaniu apelacji pozwanego Kuratorium Oświaty w Łodzi, zmienił wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z 28 grudnia 2020 r., X P 356/19, w zakresie punktu I podpunktu 2 w ten sposób, że oddalił powództwo E. M. o odprawę pieniężną i w ramach roszczenia ewentualnego zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 19.697,79 zł tytułem odszkodowania za rozwiązanie umowy o pracę bez

wypowiedzenie z winy pracodawcy z ustawowymi odsetkami od 8 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty, odrzucił apelację w zakresie punktu VI oraz oddalił apelację w pozostałym zakresie.

Pozwany wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną zaskarżając ten wyrok w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne: 1/ „czy w sytuacji, gdy roszczenie pozwu zostało sformułowane w sposób ewentualny, Sąd II instancji ponownie rozpoznając sprawę na skutek apelacji wniesionej jedynie przez stronę pozwaną co do zasądzonego w ramach zgłoszonych roszczeń ewentualnych roszczenia głównego, może zmienić wyrok w ten sposób, że oddali powództwo w zakresie roszczenia głównego i uwzględni roszczenie ewentualne”, 2/ „czy dla zaistnienia dyskryminacji przez asocjację konieczne jest zidentyfikowanie cechy, która została pracownikowi przypisana przez pracodawcę i ze względu, na którą pracownik został gorzej potraktowany oraz wskazanie obiektywnych powodów dla jakich pracodawca mógł powziąć subiektywne przekonanie, że pracownik określona cechą posiada”, 3/ „czy za działanie stanowiące przejaw dyskryminacji może być uznane przedstawienie pracownikowi przez pracodawcę oferty zmiany warunków pracy i płacy, skoro zachowanie to samo w sobie nie wywołuje żadnego skutku w sferze uprawnień i obowiązków pracownika, a w związku z tym nie różnicuje sytuacji pracownika”. Dodatkowo skarżący wskazał na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, w zakresie, w którym dotyczy ona: 1/ rażącego naruszenia prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 378 § 1 k.p.c. poprzez orzeczenie przez Sąd II instancji co do roszczenia, które nie było objęte zakresem zaskarżenia (apelacji); 2/ rażącego naruszenia prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 321 § 1 k.p.c. poprzez zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od każdego z roszczeń pozwu, mimo iż ostatecznie sformułowane w wyniku zmiany powództwa żądania pozwu nie zawierały żądania zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie; 3/ naruszenia art. 60 k.c. w związku 65 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. oraz w związku z art. 42 § ust. 1-3 k.p. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, iż oświadczenie pracodawcy dotyczące zmiany wynagrodzenia powódki nie wywołało żadnych skutków prawnych, podczas gdy należy interpretować jako wadliwe wypowiedzenie

zmieniające, które choć dotknięte uchybieniami, wywołuje skutki prawne, jakie przepisy prawa wiążą z wypowiedzeniem zmieniającym; 4/ rażącego naruszenia art. 18^{3b} § 1 k.p. w związku z art. 18^{3a} § 1 k.p. poprzez ich błędną wykładnię prowadzącą do uznania, że działaniem pracodawcy przesądzającym o naruszeniu przez niego zasady równego traktowania w zatrudnieniu było złożenie przez pracodawcę powódce oferty zawarcia porozumienia zmieniającego warunki pracy i płacy; 5/ rażącego naruszenia art. 18^{3a} § 1 k.p. w związku z art. 18^{3b} § 1 k.p. w związku z art. 6 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że powódka uprawdopodobniła fakt dyskryminacji ze względu na kryterium przynależności powódki do kadry kierowniczej ukształtowanej za czasów poprzedniego obozu rządzącego i poprzedniego Łódzkiego Kuratora Oświaty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą istotne okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Ponadto dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 września 2016 r., V CSK 143/16, LEX nr 2135552; z 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, LEX nr 2069457; z 1 grudnia 2015 r., I PK 71/15, LEX nr 2021944).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 (istotne zagadnienie prawne) oraz art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (oczywistą zasadność skargi).

Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania, którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku powołania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ma obowiązek w pierwszej kolejności tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią juretryczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne". Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie

prawne, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14, niepublikowane).

Natomiast jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578). Ponadto z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774).

Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w ujęciu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Oczywiście naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494; z 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPIUS 2003 nr 18, poz. 437; z 8 marca 2002 r., I PKN

341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Przyjmuje się, że nie spełnia tych wymagań odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem „rażącego”, „ewidentnego”, „kwalifikowanego” lub „oczywistego”, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571; z 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117; z 11 kwietnia 2018 r., III UK 98/17, LEX nr 2497587). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut naruszenia przepisu prawa jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia żadnej z powołanych przez siebie przesłanek przedsądu, a jego uzasadnienie w istocie zmierza do zakwestionowania przyjętych w sprawie ustaleń faktycznych. Wprawdzie podstawą skargi kasacyjnej może być naruszenie przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tyle że w wyłączeniu zarzutów dotyczących ustalenia faktów lub sądowej oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). W przedmiotowej sprawie zarówno zarzuty, jak i uzasadnienie skargi kasacyjnej w istocie rzeczy sprowadzały się do niedopuszczalnej i ewidentnie chybionej polemiki z poczynionymi ustaleniami faktycznymi. Celem zaś procedury kasacyjnej nie jest uzupełnianie materiału dowodowego ani jego ponowna ocena, które usuwają się spod rozeznania kasacyjnego w rozumieniu art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

[SOP]

[ał]